

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Діденко І.М.

аспірант,

Київський національний університет культури і мистецтв

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сучасні темпи створення різноманітних видів інформаційних ресурсів актуалізують проблеми роботи із масивами первинних документів для організації інформаційного забезпечення управлінської, професійної, наукової, навчальної діяльності тощо.

Інформаційна діяльність, а особливо аналіз та згортання інформації для складання вторинних документів: бібліографічних, реферативних, аналітичних – стала необхідною складовою задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотек. У полі зору науковців перебувають дослідження системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (В. Горовий, Л. Горогодська, О. Карпенко, Р. Коваль, Ю. Лазоренко та інш.), аналітичне забезпечення менеджменту компаній і підприємств (С. Белкін, Г. Гордукалова, А. Копова, О. Матвієнко, В. Мінкіна та інш.), діяльність зі створення інформаційно-аналітичних продуктів різноманітними інформаційними центрами і службами (В. Брежнєва, С. Кулицький, Ю. Курносів, С. Лобанов, Ю. Наймушина, О. Павлов, О. Яценко та інш.), інформаційно-аналітична діяльність бібліотек (Г. Булахова, В. Горовий, Т. Гранчак, О. Грогуль, С. Дригайло, В. Ільганаєва, О. Карпенко, О. Кобелєв, А. Павленко, В. Пальчук, Л. Чуприна та інш.), бібліотека ВНЗ на новому етапі розвитку соціальних комунікацій (Т. Колеснікова, Р. Коваль, Ю. Кормилець та інш.)

На наш погляд, усе більшої актуальності набуває дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення освітньої, науково-дослідної та виховної діяльності у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Перспектива входження українських університетів до європейського освітнього простору активізує трансформаційні процеси у галузі вищої освіти, виявляє нові можливості у співробітництві, вносить зміни у діяльність кожної складової структури ВНЗ. Безперечно, наукова бібліотека вищого навчального закладу, яка, серед інших, виконує функції організації інформаційного простору і формування інформаційних ресурсів для навчання та наукових досліджень, також зазнає певних змін. Важливим фактором забезпечення необхідного рівня якості освіти є оперативність інформування професорсько-викладацького складу про нові наукові і навчальні видання, публікації у фаховій періодиці.

Теоретично доведено, що сигнальне інформування не має такої ефективності, як інформування користувачів за допомогою аналітичної продукції відповідної тематики. Отже, розвиток аналітичної складової в інформаційній діяльності наукових бібліотек ВНЗ є неодмінною передумовою ефективного функціонування усієї системи інформаційного забезпечення науково-дослідного та освітньо-виховного процесів.

Необхідна певна збалансованість у наявності інформаційних та інформаційно-аналітичних продуктів. Не дивлячись на суб'єктивний спосіб існування інформаційних потреб при обслуговуванні, перевага, як правило, надається інформаційним продуктам із вищим рівнем переробки інформації – аналітичним документам. Цілком об'єктивно переважає бажання користувачів отримати аналітичний супровід, як найбільш ефективний і продуктивний. Проблема, на наш погляд, полягає у недостатньо широкому спектрі видів аналітичних продуктів, які знаходять відображення у практиці інформаційного обслуговування співробітниками наукових бібліотек ВНЗ. Аналізуючи аналітичну складову діяльності (за річними планами та звітами бібліотек ВНЗ), ми знаходимо, що такі документи, як аналітичні довідки та аналітичні огляди, у більшості своїй підготовлені для забезпечення управлінської діяльності бібліотек. Цілком виправданим є використання аналітичних документів у менеджменті бібліотеки, але керуючись динамікою інформаційних потреб науковців, які не можуть бути реалізовані без аналітичних продуктів, персонал бібліотеки ВНЗ, попри усі складнощі, має розпочати рух на шляху до організації та розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення користувачів. Адже, «ще з середини ХХ ст. прогресивний світ почав усвідомлювати, що саме інтелектуальний потенціал країни визначає її роль і місце у світовому табелі про ранги» [1, с. 173] й дана теза знайшла сучасне підтвердження у житті країн-лідерів за економічним розвитком.

Підтримуючи ствердження, про те, що «вищі навчальні заклади мають здійснювати підготовку інтелектуального генофонду нації, виховання духовної еліти, примножувати культурний потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів» [2, с. 140], підкреслимо зростаючу роль бібліотеки ВНЗ у виховному процесі.

Традиція складання списків джерел різноманітної тематики для інформаційного супроводу виховного процесу у навчальному закладі, має право на життя, але може бути доповнена, наприклад, більш продуктивним і сучасним аналітичним документом – дайджестом. Даний аналітичний продукт дозволяє подати цитати для ілюстрації дискусійної теми, розкрити проблему різнобічно із безпосереднім використанням концептографічних тверджень авторів. Дайджест може бути використаним, як самостійно, так і для коментування дискусійних питань розділів книжкової виставки або перегляду літератури. Інформаційно-аналітичний супровід, на наш погляд, може значно підвищити якість підготовки та проведення освітньо-виховних заходів у ВНЗ. Так, аналітичний огляд публікацій з методики проведення певної форми освітньо-виховної діяльності, сприятиме підвищенню продуктивності роботи

організаторів, акумуляції досвіду та використання найкращих із запропонованих варіантів.

Тенденцію зростання аналітичної складової інформаційних ресурсів, як віддзеркалювання інформаційних потреб користувачів, трактує наступним чином Г. Шипота. Вона звертає увагу на те, що «безупинне зростання обсягу інформації різних видів, оптимізація інформаційної діяльності і включення до неї усе більшої кількості індивідуумів переносять акцент з формування здатності людини до механічного запам'ятовування на формування здібностей до творчої переробки інформації, розв'язання нестандартних завдань» [3, с. 234]. Дійсно, у сучасній ситуації інформаційного обслуговування, складання переліку джерел, навіть анотованого, вже не задовольняє потреб користувачів наукових бібліотек ВНЗ. Усе більше читачів, як студентів і аспірантів, так і викладачів, виражає бажання отримати інформаційно-аналітичну продукцію для інформаційного забезпечення своєї діяльності. Отже, співробітники бібліотек вищих навчальних закладів мають бути готові до очікуваних змін у структурі інформаційних запитів і відповідним чином залучені до фахового навчання, через систему семінарів, круглих столів, науково-практичних конференцій.

Список використаних джерел:

1. Бебик В.М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика: навч. посібник / В.М. Бебик, С. О. Шергін, Л.О. Дегтерьова. – Київ: Університет «Україна», 2006. – 208 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для с студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Шипота Г.Є. Розвиток медіа культури в умовах активізації використання інформаційних технологій / Г.Є. Шипота // Вісник КНУКіМ: Зб. наук. праць. Вип. 24 / Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2011. – С. 231-236.